

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОЇ НАУКИ

ДМИТРИК ОЛЬГА ОЛЕКСАНДРІВНА

доктор юридичних наук, професор, заслужена діячка науки і техніки України, завідувачка наукового відділу НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України
ORCID 0000-0001-5469-3867

ЄФРЕМОВА КАТЕРИНА ВІКТОРІВНА

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри фінансового права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
ORCID 0000-0002-1917-9691

БЕЗЦІННА АНГЕЛІНА РОМАНІВНА

студентка 3 курсу факультету приватного права та підприємництва Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

УДК 347.73:330.341.1

DOI 10.37772/2518-1718-2023-4(44)-11

ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ¹

У статті розкрито визначальні аспекти, що впливають на становлення та розвиток міжнародної комерційної діяльності. Визначено ключові фактори, що формують міжнародний бізнес в сучасних умовах становлення Індустрії 4.0, включаючи глобалізацію, економічні, геополітичні, соціокультурні та технологічні аспекти. Дослідження проводиться з урахуванням сучасних тенденцій у глобальній економіці та викликів, які стоять перед підприємствами, що розширюють свою діяльність за межі власного національного ринку. Автори виділяють основні фактори, що можуть впливати на формування міжнародного бізнесу, стимулювати до виходу на міжнародні ринки та визначати вибір стратегії міжнародного розвитку в сучасних умовах, зокрема: 1) глобалізація, 2) технологічні фактори (особливо якщо йдеться про впровадження стратегії Індустрія 4.0), 3) економічні можливості, 4) конкурентне середовище, 5) геополітична ситуація в регіоні, під впливом якої відбувається переосмислення енергетичної торгівлі, реконфігурація ланцюгів постачання, фрагментація платіжних мереж і переоцінка валютних резервів, 6) політичні та правові аспекти, 7) оподаткування. Деякі країни вдаються до стратегій заміни податку на прибуток підприємств податком на розподілений прибуток («податок на виведений капітал», де базою оподаткування є операції, в результаті яких капітал залишає податкову юрисдикцію: дивіденди, дооцінки трансфертних цін, тощо). Такі стратегії мають на меті посилити капітал компаній для стимулювання інвестицій, знизити витрати на дотримання правил із сплати та адміністрування податку, перешкодити використанню податкових гаваней, детінізація економіки.

Результати аналізу можуть сприяти кращому розумінню умов формування стратегій відновлення економіки в напрямках оподаткування та створення привабливого середовища для іноземного інвестування, успішної імплементації міжнародних бізнес-стратегій.

¹ Статтю підготовлено в межах фундаментальної теми «Правове регулювання господарської діяльності в умовах розбудови економіки Індустрії 4.0» № 0120U104783, 2023 р.

Ключові слова: Індустрія 4.0, електронний бізнес, оподаткування, податок на виведений капітал, правове регулювання, міжнародна економіка, ТНК, фактори впливу.

Постановка проблеми. Глобалізація міжнародних бізнес-відносин, а також інтеграція та інтернаціоналізація міжнародних бізнес-структур, разом із необхідністю неперервної двосторонньої участі бізнесу та держави у формуванні міжнародних економічних відносин, породили нові тенденції у структурній трансформації світової економіки. У сучасних умовах міжнародний бізнес є одним із найважливіших факторів формування ВВП. Він забезпечує перерозподіл ресурсів між країнами, сприяє зростанню продуктивності праці, конкурентоспроможності підприємств, а також підвищенню добробуту населення. Вплив факторів, що визначають переформатування міжнародних економічних відносин на вдосконалення та підвищення ефективності міжнародного бізнесу, є складним і багатограним процесом і залежить від ряду чинників, зокрема: глобалізація, що сприяє розвитку міжнародної торгівлі, інвестицій, технологій та руху капіталу; економічні фактори, такі як економічний розвиток країн, стан світової економіки, рівень інфляції, оподаткування, процентні ставки по кредитах тощо; політичні фактори, такі як стабільність політичної ситуації, розвиток міжнародних відносин, торговельні угоди тощо; соціокультурні фактори, такі як схожість культур, близькість мов, традицій, цінностей тощо; технологічні фактори, такі як розвиток транспорту, зв'язку, інформаційних технологій, впровадження стратегії Індустрія 4.0 у виробничі процеси тощо.

У сучасних умовах вплив факторів на міжнародний бізнес посилюється. Глобальна фінансова криза, пандемія COVID-19, геополітичні конфлікти, викликають зміни у міжнародній торгівлі, інвестиціях, технологіях і логістиці.

Вивчення впливу факторів на міжнародний бізнес є актуальним завданням, оскільки дозволяє розробити ефективні стратегії та інструменти для його розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вітчизняна наука приділяла постійну увагу проблемам та визначенню ролі міжнародного бізнесу в сучасній міжнародній економіці, його впливу на економічну безпеку держави, починаючи з моменту отримання Україною незалежності. Серед провідних вчених, які присвятили свої дослідження окремим аспектам значених проблем, необхідно виділити економістів і правників, а саме: Є. М. Білоусова, Н. М. Грущинську, І. Ю. Гузенко, М. В. Іващенко, Ю. М. Петрушенка, Ю. І. Пилипенка, Е. В. Прушківську, С. В. Тарасенка, К. О. Третьякову, І. В. Яковюка та багатьох інших.

Разом з тим, проблема вибору стратегій на рівні держави щодо підсилення позитивних факторів

впливу та нівелювання негативних на формування міжнародного бізнесу в умовах геополітичної нестабільності та в повоєнний період тільки піднімається у наукових дослідженнях, що обумовлює її актуальність.

Метою статті є з'ясування значущості зовнішніх і внутрішніх детермінант впливу на процеси формування та реалізації міжнародного бізнесу в особливий період, а також обґрунтування визначення пріоритетних напрямків економічної, політичної, соціокультурної політики держави для знівелювання негативних чинників впливу на міжнародний бізнес задля економічного післявоєнного відновлення.

Виклад основного матеріалу. Міжнародний бізнес представляє собою взаємодію між організаціями різних господарських структур різних форм власності або їхніх підрозділів, що знаходяться в різних країнах, головною метою яких є одержання прибутку за рахунок отримання вигод із переваг ділових міжнародних операцій [1, 2]. Глобалізація і міжнародний бізнес нерозривно пов'язані між собою, представляючи важливу взаємодію у світовому економічному ландшафті. Глобалізація, як явище, створює не лише новий економічний контекст, але й перетворює стратегії та підходи до ведення міжнародного бізнесу.

Глобалізація представляє собою комплексний процес, який охоплює економічні, соціокультурні та політичні сфери, і визначається зближенням та взаємодією національних господарств, підприємств, інституцій та індивідів на світовому рівні, а також створює глибокі та взаємопов'язані зв'язки між різними регіонами та народами, перетинаючи традиційні кордони. Глобалізація міжнародного бізнесу проявляється перш за все в активізації в останні роки діяльності транснаціональних корпорацій (ТНК) [2].

На економічному рівні глобалізація виявляється в інтенсивній торгівлі та інвестиціях між країнами, створенні глобальних цінкових мереж, а також у поширенні технологій та інновацій. Вона впливає на виробництво, споживчі звички, робочі місця та економічну конкурентоспроможність.

Глобальна економіка визначається загальносвітовими тенденціями і споживчими уподобаннями, що створює вимогу до міжнародних компаній адаптувати свої продукти та послуги до різноманітних культур та географічних особливостей. Міжнародний бізнес змушений ставати більш гнучким та реактивним на зміни, що виникають на світовому ринку.

Зростання конкуренції в умовах глобалізації представляє підприємства вдосконалювати свої техноло-

гії, підвищувати якість продукції та ефективність виробництва. Цей конкурентний тиск стимулює розвиток та інновації в міжнародному бізнесі. Отже, глобалізація створює сприятливі умови для розвитку та розширення міжнародного бізнесу, одночасно вимагаючи від компаній адаптуватися до змінного світового середовища та бути готовими до глобальної конкуренції [3].

Геополітична нестабільність чинить негативний вплив на міжнародний бізнес та створює серйозні збої, серед яких можна виділити такі: а) швидке підвищення цін на сировину створює проблеми з витратами для підприємств, б) зростання витрат обтяжує прибутки, порушуючи виробництво та знижуючи конкурентоспроможність експорту в найбільш постраждалих регіонах; в) зменшення трудових потоків змушує підприємства витратити більше на робочу силу або скорочувати обсяги виробництва; г) труднощі з пошуком робочої сили змушують роботодавців або витратити більше на робочу силу, або скорочувати обсяги виробництва. Збої спонукають підприємства, особливо в США та Китаї, інвестувати в реорганізацію ланцюгів постачання, що часто збільшує фінансові витрати [4].

Економічні фактори є ключовими детермінантами впливу на формування та динаміку міжнародного бізнесу, взаємодіючи з ним на різних рівнях та в аспектах. Від економічного стану країн до фінансових ринків світу, ці фактори визначають стратегії та успіх підприємств на міжнародному рівні.

Зростання економік країн є сприятливим фактором для міжнародного бізнесу. Країни з високим рівнем економічного розвитку стають привабливими ринками для іноземних інвестицій та розширення підприємств. Міжнародні компанії шукають можливостей у країнах з потужними економіками для розширення свого впливу та збільшення прибутків.

Зміни валютних курсів мають прямий вплив на міжнародні операції. Коливання в обмінних курсах можуть впливати на конкурентоспроможність товарів та послуг на світовому ринку, а також на вартість іноземних інвестицій та прибутків компаній.

Економічні фактори, такі як укладання торговельних угод та регулювання міжнародної торгівлі, визначають умови доступу до ринків. Міжнародний бізнес повинен враховувати та адаптуватися до правил та обмежень, які накладаються економічними угодами та національним законодавством. Сприятлива економічна стабільність сприяє розвитку міжнародного бізнесу, забезпечуючи надійне середовище для інвестицій та експансії. З іншого боку, економічні кризи та ризики можуть створити виклики та обмеження для міжнародних підприємств.

Економічний розвиток в сучасному світі часто пов'язаний з інноваціями та технологічним прогресом.

Міжнародні компанії, що здатні впроваджувати нові технології, мають перевагу в конкурентному середовищі та можуть активно брати участь в глобальних ланцюгах виробництва. Загалом, економічні фактори визначають контекст та умови, в яких функціонує міжнародний бізнес. Розуміння цих факторів дозволяє компаніям ефективно адаптуватися до змін на світовому ринку та максимізувати свій потенціал у глобальному економічному середовищі.

Стосовно політичних факторів, вони можуть як сприяти, так і заважати розвитку міжнародного бізнесу. Політичні фактори грають визначальну роль у формуванні та розвитку міжнародного бізнесу, оскільки вони впливають на умови іноземних інвестицій, доступ до ринків, правовий фреймворк та загальний клімат для глобальних підприємств. Врахування політичних аспектів є критичним для успішної діяльності на міжнародному рівні [5].

Ефективність та збалансованість міжнародної діяльності залежать від різноманітних факторів, серед яких можна виділити соціокультурні аспекти, що відображаються в Концепції культурної стратегії Європейського Союзу, принципи якої можна узагальнити наступним чином:

1. Підтримка культурної різноманітності та захист прав людини.
 2. Сприяння взаємоповазі та розвитку міжкультурного діалогу.
 3. Гарантування взаємодоповнення культур та визнання пріоритетності нижчої ланки прийняття рішень.
 4. Підтримка комплексного підходу до культури.
 5. Просування культури на основі співпраці.
- ЄС використовує різноманітні географічні моделі та тематичні програми для розвитку міжнародних відносин у сфері культури та організації міжнародного бізнесу, враховуючи організаційно-культурні особливості різних країн. Наприклад, до таких програм можна віднести «Креативна Європа», «Європейський фактор в області демократії і прав людини» та інші [6].

Ці програми, в основному, спрямовані на політику мультикультуралізму, який зосереджений на збереженні і розвитку культурних відмінностей у світі. Мультикультуралізм є політичною ідеологією, спрямованою на створення політично-правових умов для толерантного та гармонійного співіснування різних етносів у розвинених країнах Заходу. Однак, аналіз свідчить, що реалізація мультикультурних проєктів у політиці багатьох країн світу, а також численні рекомендації та директиви міжнародних організацій, не мають значущого успіху при формуванні міжнародних інтегрованих бізнес-структур.

Складні тенденції глобалізації, що проявляються в збільшенні геополітичних суперечностей, етнічної

нетерпимості та культурних конфліктів, свідчать про те, що дезінтеграційні процеси у міжкультурній взаємодії ускладнюються. Ці процеси є актуальними на сьогодні, не можуть бути подолані ані Організацією Об'єднаних Націй, ані іншими міжнародними організаціями, особливо коли йдеться про глибинні мотиви та установки значної кількості людей та їх об'єднань, що сформувалися історично, і кореняться у глибині культурно-ментальної несумісності, яку можна загострити або ж знаходити механізми для її пом'якшення [7].

Архітектура та динаміка міжнародного бізнесу не є сталими величинами: потоки товарів, що перетинають території та неодноразово перетинають митні кордони, постійно змінюються як у кількісному, так і якісному відношенні. Структура світового ринку суттєво впливає на міжнародні перевезення, нерівномірність яких в сучасному світі неодмінно впливає на стратегічний вибір організації ланцюга поставок.

На сьогодні майже немає країни, економічний розвиток якої не був би пов'язаний із міжнародним бізнесом та міжнародними перевезеннями. Проте міжнародний бізнес та, відповідно, міжнародні транспортні перевезення, також піддаються впливу деяких факторів, науково-технічні інновації, поглиблення міжнародного поділу праці та формування транснаціональних корпорацій серед них виявляють найбільший вплив.

Одним із ключових чинників розвитку та трансформації системи логістики є зростання попиту на вантажні перевезення, спричинене розвитком світової торгівлі. Зокрема, глобалізація виробництва, що охоплює планування, постачання, торгівлю, призвела до розподіленої торгівлі та розвитку транспортних мереж.

Виходячи з цих факторів, логістика стає ключовим інструментом для реалізації зовнішньоторгівельної діяльності компаній та країн в цілому. Її специфіка у зовнішньоекономічній діяльності виявляється у ряді процесів, включаючи експортно-імпортні операції, проходження митних формальностей, регулювання умов доставки за міжнародними договорами та використання новітніх технологій.

З точки зору інтенсифікації глобальних процесів важливі фактори, що впливають на міжнародну логістичну систему, включають створення зон вільної торгівлі, лібералізацію торгівлі, розвиток глобальної транспортної системи, дифузії діяльності транснаціональних корпорацій, створення та розвиток глобальних логістичних мереж та впровадження новітніх технологій.

Враховуючи вищезазначені фактори, логістика виконує важливу роль у забезпеченні успішності міжнародного бізнесу, а також у формуванні і вдо-

сконалених системи ланцюга поставок. Такі інновації, як електронний обмін даними, системи кодування товарів, електронні перекази грошей та супутникове відстеження вантажів, стають все більш важливими в контексті транскордонних перевезень.

В умовах Індустрії 4.0 глобальні інвестиційні стратегії ТНК трансформуються, включаючи до діапазону своїх інтересів кіберфізичні системи, цифрові екосистеми, біотехнології, аналітику великих даних та інші інноваційні технології. У цих процесах трансформації та транснаціоналізації корпорацій проникають в економічні системи інших держав, причому вони впливають на національну політику та законодавство, примушуючи уряди тих чи інших держав визначати, наприклад, структуру галузей економіки, лобіюють зміни та введення нових нормативних актів, що дозволяє їм здійснювати впровадження ефективніше [8].

Таким чином, можна виділити фактори, які впливають на можливість виходу бізнесу на міжнародний ринок, та визначити стратегію міжнародного розвитку в сучасних умовах, а саме:

1. Глобалізація. Зростання світової економічної інтеграції та доступність міжнародних ринків може стати ключовим мотиватором для входження на нові ринки.

2. Технологічні фактори. Якщо компанія володіє передовими технологіями (особливо, якщо йдеться про впровадження стратегії Індустрія 4.0), які можуть бути цінними на міжнародному ринку, це може стати перевагою для входження на нові ринки.

3. Економічні можливості. Оцінка економічної вигідності та потенційного попиту на продукцію компанії в інших країнах. Через війну світові ціни на нафту, газ та пшеницю стрімко підскочили, а враховуючи, що йдеться про 30% світового експорту самої лише пшениці, ціни на продовольство сягнули рекордних рівнів. Підвищення цін має свої наслідки. Зростає інфляція, яка знецінює доходи та збільшує попит. Країни, які залежать від імпорту газу, стикаються із гіршим фіскальним і торговим дефіцитом, тоді як деякі експортери на Середньому Сході й в Африці вииграють від вищих цін [9].

4. Конкурентне середовище. Аналіз конкурентів на міжнародному ринку та з'ясування можливостей вирізнення від них.

5. Геополітична ситуація в регіоні. Геополітична напруга спровокувала невпевненість бізнесу та інвесторів в усьому світі, ціни на активи опинилися під тиском, що призвело до погіршення фінансових умов. Європейський регіон уже відчуває важкі наслідки російської військової агресії, зокрема в питаннях енергетики, порушення у ланцюгах постачання, додаткові витрати на енергетичну безпеку й оборону ще більше обтяжать економіку країн регіону. Від-

бувається переосмислення енергетичної торгівлі, реконфігурація ланцюгів постачання, фрагментація платіжних мереж і переоцінка валютних резервів.

6. Політичні та правові аспекти. Розуміння політичних та правових умов у країнах, де планується входження на ринок.

7. Оподаткування. Деякі країни вдаються до стратегій заміни податку на прибуток підприємств податком на розподілений прибуток («податок на виведений капітал», де базою оподаткування є операції, в результаті яких капітал залишає податкову юрисдикцію: дивіденди, дооцінки трансфертних цін, тощо). Такі стратегії мають на меті посилити капітал компаній для стимулювання інвестицій, знизити витрати на дотримання правил із сплати та адміністрування податку, перешкодити використанню податкових гаваней, детінізація економіки.

Важливим чинником формування, розвитку та трансформації світового інвестиційного ринку, що значно полегшує процеси міжнародного руху капіталу, є проведення національними урядами та наднаціональними організаціями політики пом'якшення регуляторного тиску на міжнародний інвестиційний простір, і відповідна імплементація уніфікованих норм державного регулювання інвестиційних процесів [8].

Метою прямого іноземного інвестування є використання ТНК переваг щодо децентралізованого управління значною кількістю іноземних ресурсів, а розвиток і подальше впровадження напрацювань Індустрії 4.0 чинить вплив на інвестиційну діяльність ТНК, зацікавлюючи їх у нових горизонтах вкладання цих ресурсів.

Незважаючи на різноманітність сучасних теорій оптимального оподаткування, їх можна згрупувати у два підходи: 1) теорії оптимального оподаткування на основі нормативного або стандартного підходу; 2) теорії оптимального оподаткування на основі позитивного підходу. Так, згідно з нормативним підходом, представникам міжнародного бізнесу необхідно знайти ідеальну податкову систему, яка мінімізує податковий тягар. Хоча країни проводять протекціоністську політику та захищають інтереси своїх національних ринків, міжнародні корпорації, холдинги, консорціуми, транснаціональні фінансові компанії та структури зацікавлені у повній відкритості економік та глобалізації свого бізнесу [10]. Встановлення дуже високого рівня податків національною економічною

системою пригнічує підприємницьку діяльність і змушує бізнес пошукати краще бізнес-середовище за кордоном.

Податкові фактори впливають на експортно-імпортні операції в межах формування та реалізації міжнародного бізнесу, зокрема: зниження ставок податку на експорт у короткостроковій перспективі може позитивно вплинути на активізацію експортної діяльності, але у довгостроковій може посилити залежність національної економіки від зовнішніх ринків і в .

Висновки. Отже, у сучасному світі міжнародний бізнес є складним та динамічним явищем, яке визначається впливом різноманітних факторів. Аналіз особливостей цього впливу дозволяє зрозуміти ключові чинники, які формують міжнародне підприємництво. Глобалізація є суттєвим фактором, що визначає формування міжнародного бізнесу. Зростання світової економічної взаємозалежності та розвиток інтеграційних блоків створюють нові можливості та виклики для компаній, спонукаючи їх активно входити на різні ринки.

Зміни в економічних умовах, такі як кризи, коливання валют, зміни ставок інфляції, впливають на прибутковість та стратегії міжнародного бізнесу. Компанії повинні адаптуватися до змін у світовому економічному середовищі. Нестабільність політичних умов у різних країнах може впливати на діяльність міжнародних підприємств. Ризики, пов'язані з політичними змінами, вимагають уважного аналізу та ефективного управління. Розуміння культурних особливостей та соціальних тенденцій є важливим для успішного входження на ринки різних країн. Адаптація продуктів та маркетингових стратегій до місцевих умов стає ключовим фактором успіху. Швидкий та постійний розвиток технологій впливає на інновації в міжнародному бізнесі. Компанії, які успішно впроваджують технологічні новації, можуть мати конкурентну перевагу. Ефективне управління логістикою та ланцюгом постачання стає критичним для забезпечення плавного виконання міжнародних операцій. Вдосконалення цих процесів може призвести до зменшення витрат та підвищення ефективності.

Загалом, ефективне управління міжнародним бізнесом вимагає комплексного підходу до аналізу та врахування різноманітних факторів, які впливають на діяльність підприємства в глобальному масштабі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Разінькова М. Ю. Міжнародний розвиток бізнесу: проблеми та шляхи їх вирішення. *Економічний простір*. 2019, № 151. С. 91-100. DOI 10.32782/2224-6282/151-8.
2. Пилипенко Ю. І., Кудрявцев М. І. Геополітичні та гео економічні аспекти розвитку міжнародного бізнесу. *Економічний вісник*. 2022, № 3. С. 17-22. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/79.017>.

3. Небаба, Н. О. Закономірності поглиблення міжнародної виробничої кооперації в умовах глобалізації світової економічної системи. *Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова*. 2020. Т. 25. № 6 (85). С. DOI: <https://doi.org/10.32782/2304-0920/6-85-5>.
4. Горященко Ю. Г. Глобалізаційні процеси в інноваційному підприємстві України: дескриптивно-аналітичний аспект. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*: зб. наук. праць; за ред.: В.В. Коваленко. Одеса: Одеський національний економічний університет. 2022. № 7 (296). С. 28-33. DOI: [10.32680/2409-9260-2022-7-296-28-33](https://doi.org/10.32680/2409-9260-2022-7-296-28-33).
5. Кривов'язюк І. Ключові фактори сприяння розвитку підприємств: зміна форми власності, діагностика стану, прийняття інноваційних рішень. *Collection of scientific papers «SCIENTIA»*, (January 20, 2023; Amsterdam, Netherlands). 2023. С. 59-61.
6. Щур К. О., Іванова Т. В. Трансформація міжнародного бізнесу в умовах Індустрії 4.0. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи*: зб. тез доп. III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 08 груд. 2022 р.) Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2022. 292 с.
7. Мігус М. Основні тенденції розвитку Індустрії 4.0 та її вплив на економічну безпеку держави: міжнародний аспект. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2023, № 1 (69). С. 52-59. DOI: [10.31732/2663-2209-2022-69-52-59](https://doi.org/10.31732/2663-2209-2022-69-52-59).
8. Chernenko, N. , Korohodova, O., Moiseienko, T., & Hlushchenko, Ya. (2020). Influence of Industry 4.0 on the investment activities of transnational corporations. *Scientific Horizons*, 23(10), 68-77. URL: https://sciencehorizon.com.ua/web/uploads/pdf/Наукові%20горизонти_Том%2023,%20№10_2020_68-77.pdf. DOI: [10.48077/scihor.23\(10\).2020.68-77](https://doi.org/10.48077/scihor.23(10).2020.68-77).
9. Галіані С. Як війна в Україні змінює економічний і бізнесовий ландшафти країн, регіонів та світу. *Forbes Ukraine*. 2023. URL: <https://forbes.ua/money/velika-ekonomichna-perebudova-25082023-15642>.
10. Дубровіна Н., Дубровіна В., Шелест О., Тулай О. Вплив податків на експортно-імпортні тенденції у країнах ЄС за сучасних нестабільних умов. *Журнал європейської економіки*. 2021, Т. 20, № 4. С. 732-749.

REFERENCES

1. Razinkova, M. Yu. (2019). International business development: problems and ways to solve them. *Ekonomichnyi prostrir*, 151, 91–100. DOI [10.32782/2224-6282/151-8](https://doi.org/10.32782/2224-6282/151-8) [in Ukrainian].
2. Pylypenko, Yu. I. & Kudriavtsev, M. I. (2022). Geopolitical and geo-economic aspects of international business development. *Ekonomichnyi visnyk*, 3, 17–22. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/79.017> [in Ukrainian].
3. Nebaba, N. O. (2020). Patterns of deepening international production cooperation in the conditions of globalization of the world economic system. *Visnyk ONU imeni I. I. Mechnykova.*. Vol. 25, No. 6 (85). DOI: <https://doi.org/10.32782/2304-0920/6-85-5> [in Ukrainian].
4. Horiashchenko, Yu. H. (2022). Globalization processes in Ukraine's innovative entrepreneurship: descriptorial-analytical aspect. *Naukovyi visnyk Odeskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu: zb. nauk. prats; za red.: V.V. Kovalenko*. *Odesa: Odeskyi natsionalnyi ekonomichnyi universytet*, 7 (296), 28–33. DOI: [10.32680/2409-9260-2022-7-296-28-33](https://doi.org/10.32680/2409-9260-2022-7-296-28-33) [in Ukrainian].
5. Kryvoviaziuk, I. (2023). Key factors for promoting enterprise development: change of ownership, diagnosis of condition, innovative decision making. *Collection of scientific papers «SCIENTIA»*, (pp. 59–61). Amsterdam, Netherlands [in Ukrainian].
6. Shchur, K. O., & Ivanova, T. V. (2022). International Business Transformation in Industry 4.0. *Biznes, innovatsii, menedzhment: problemy ta perspektiv: Proceedings III International. scientific-practical. conf.* Kyiv : KPI im. Ihoria Sikorskoho, Vyd-vo «Politehnika» [in Ukrainian].
7. Mihus, M. (2023). The main trends of industry development 4.0 and its impact on the economic security of the state: international aspect. *Vcheni zapysky Universytetu «KROK»*, 1 (69), 52-59. DOI: [10.31732/2663-2209-2022-69-52-59](https://doi.org/10.31732/2663-2209-2022-69-52-59) [in Ukrainian].
8. Chernenko, N. , Korohodova, O., Moiseienko, T., & Hlushchenko, Ya. (2020). Influence of Industry 4.0 on the investment activities of transnational corporations. *Scientific Horizons*, 23(10), 68-77. Retrieved from: https://sciencehorizon.com.ua/web/uploads/pdf/Наукові%20горизонти_Том%2023,%20№10_2020_68-77.pdf. DOI: [10.48077/scihor.23\(10\).2020.68-77](https://doi.org/10.48077/scihor.23(10).2020.68-77) [in Ukrainian].
9. Galiani S. (2023). As the war in Ukraine changes the economic and business landscapes of countries, regions and the world. *Forbes Ukraine.*. Retrieved from: <https://forbes.ua/money/velika-ekonomichna-perebudova-25082023-15642> [in Ukrainian].
10. Dubrovina N., Dubrovina V., Shelest O., Tulai O. (2021). Impact of taxes on export-import trends in EU countries under current unstable conditions. *Zhurnal yevropeiskoi ekonomiky.*, Vol. 20, No. 4, 732–749 [in Ukrainian].

DMYTRYK OLGA

2nd PhD in Law, Professor, Honored Worker of Science and Technology of Ukraine, Head of the Scientific Department of the Research Institute of Legal Support for Innovative Development of the NALS of Ukraine

YEFREMOVA KATERYNA

PhD in Law, Senior Researcher, Associate Professor of the Department of Financial Law of the Yaroslav Mudryi National Law University

BEZTSINNA ANHELINA

3rd year-student of the faculty of private law and entrepreneurship
of the Yaroslav Mudryi National Law University

FACTORS OF THE FORMATION OF INTERNATIONAL BUSINESS IN MODERN CONDITIONS

Problem setting. The globalization of international business relations, as well as the integration and internationalization of international business structures, together with the need for continuous bilateral participation of business and the state in the formation of international economic relations, have given rise to new trends in the structural transformation of the world economy. In modern conditions, international business is one of the most important factors in the formation of GDP. It ensures the redistribution of resources between countries, promotes the growth of labor productivity, the competitiveness of enterprises, and also increases the welfare of the population.

Analyses of recent researches and publications. Domestic science paid constant attention to the problems and determination of the role of international business in the modern international economy, its impact on the economic security of the state, starting from the moment Ukraine gained independence. Among the leading scientists who devoted their research to certain aspects of the mentioned problems, it is necessary to single out economists and lawyers, namely: E. M. Bilousov, N. M. Hrushchinska, I. Yu. Guzenko, M. V. Ivashchenko, Yu. M. Petrushenko, Yu. I. Pylypenko, E. V. Prushkivska, S. V. Tarasenko, K. O. Tretyakov, I. V. Yakoviuk and many others.

The purpose of research is to clarify the significance of external and internal determinants of influence on the processes of formation and implementation of international business in a special period, as well as to substantiate the determination of priority directions of the economic, political, socio-cultural policy of the state to reduce the negative factors of influence on international business for the sake of post-war economic recovery.

Article's main body. The article reveals the defining aspects affecting the establishment and development of international commercial activity. The key factors shaping international business in the modern conditions of the formation of Industry 4.0, including globalization, economic, geopolitical, socio-cultural and technological aspects, have been determined. The research is conducted taking into account current trends in the global economy and the challenges faced by enterprises expanding their activities beyond their own national market.

Conclusions and prospects for the development. In today's world, international business is a complex and dynamic phenomenon, which is determined by the influence of various factors. The growth of global economic interdependence and the development of integration blocks create new opportunities and challenges for companies, prompting them to actively enter various markets.

Changes in economic conditions, such as crises, geopolitical conflicts, currency fluctuations, changes in inflation rates, affect the profitability and strategies of international business. Companies must adapt to changes in the global economic environment. The instability of political conditions in different countries can affect the activities of international enterprises. Risks associated with political change require careful analysis and effective management. Adaptation of products and marketing strategies to local conditions becomes a key success factor. The rapid and constant development of technology affects innovation in international business. Companies that successfully implement technological innovations can have a competitive advantage. Effective logistics and supply chain management is becoming critical to ensure smooth execution of international operations. Improving these processes can lead to reduced costs and increased efficiency.

Keywords: Industry 4.0, e-business, taxation, legal regulation, international economy, transnational corporations, tax on withdrawn capital, influencing factors.

За ДСТУ 8302:2015 цю статтю слід цитувати:

Дмитрик О. О., Єфремова К. В., Безцінна А. Р. Фактори формування міжнародного бізнесу в сучасних умовах. *Право та інновації*. 2023. № 4 (44). С. 74–80.